

Article d'en Xavier Merino i Serra, membre de Justícia i Pau Girona

Ecologia integral: una nova cosmologia

Quan vaig publicar en aquest espai l'article [Què és l'ecologia integral?](#), l'acabava dient que tindria continuació. Reprenc, doncs, amb retard, el tema.

La causa de la presa de consciència sobre la necessitat de l'ecologia integral és la nova cosmologia. El DIEC defineix cosmologia com la "disciplina filosòfica o científica que tracta de l'origen i la constitució de l'Univers". I el DGLC hi afegeix: "pres com un tot". L'aspecte científic de la cosmologia inclou la nova física, la física subatòmica i la quàntica, la nova biologia, l'astrofísica....

Sembla que Déu no ens va crear, com havíem imaginat, al principi de tot. En tot cas, ho va fer fent-nos evolucionar, en un moment determinat, a partir d'altres espècies, en el mateix procés evolutiu de tot el que hi ha al planeta. Sobre aquesta base plenament científica podem/hem de replantejar-ho tot.

Aristòtil va dir que l'admiració, el desig de saber, el preguntar, són el principi de la saviesa. Som un primat que no en té prou amb viure o sobreviure, sinó que pensa i reflexiona, sap o creu saber. Volem explicar-nos allò que és, el que veiem, el que passa, el que sentim. Amb el pensament mític (mythos) hem creat sentits per a la nostra vida, encara que hagi estat des del no res, a partir de la intuïció. Amb el pensament racional (logos) hem provocat canvis a l'exterior de nosaltres mateixos, hem manipulat la realitat que ens envolta per fer-la més habitable i posar-la al nostre servei.

Vam suplir els mitjans que no teníem amb intuïció, sentit místic, sentiment religiós. Cada religió va elaborar, en la cultura on va néixer, els mites, creences, reflexions, ritus, per explicar i donar sentit, missió i esperança a la vida humana, per fer-la possible i viable. Amb fortaleses i debilitats aquella interpretació va funcionar i ens va marcar indeleblement, ja que encara avui en portem les marques en l'herència cultural.

Encara no hi havia ciència i el relat creat amb intuïció, imaginació i una gran genialitat transmeté els valors necessaris per viure i conviure. Fins al segle XVII no s'idearen els instruments per saber que som en una esfera errant que gira al voltant d'un eix inclinat, amb una òrbita al voltant del sol. Galileu aconseguí un telescopi de vint augments, mentre que avui, els radiotelescopis, n'aconsegueixen desenes de milers i utilitzen raigs alfa, gamma, ones gravitacionals... L'Univers, amb la visió que en tenim avui, és ben diferent del que es creia abans.

La ciència ens ha transformat i ens ha fet conscients que habitem en un altre Univers diferent en les seves dimensions, la seva història, la seva naturalesa i la seva complexitat. Els coneixements adquirits els darrers segles han estat tants i tan ràpids que no hi ha hagut temps de socialitzar-los i assimilar-los en la cultura. Les teories, els costums, la moral, les religions, la saviesa popular, encara són molt deutores de la visió anterior a la científica. Sobretot les religions, que oposen gran resistència als canvis.

Ara és la primera vegada que tenim un relat únic de l'origen de l'Univers i del planeta, per a tota la humanitat. I, per primera vegada, el relat no és mític ni religiós.

En altres èpoques la ciència presentà el món com un rebost de recursos, sense ànima, que només eren valuosos si servien per menjar, comprar o vendre. La ciència actual en descobreix arreu la bellesa admirable, la sacralitat del misteri que ho travessa tot i el nostre arrelament en el misteri còsmic. Ja no ens calen nous mites, la nova cosmologia ens porta a horitzons més amplis i atractius, profundament científics. La ciència i l'espiritualitat tornen a caminar juntes.

Des que l'epistemologia reconeix que la ciència i la fe religiosa estan en plans diferents ja no hi ha causa per al conflicte. Les noves informacions que ens proporciona la ciència moltes vegades xoquen amb allò que crèiem saber. La recepció contínua d'informacions i explicacions noves, ens fa refer i replantejar les explicacions i sentits amb què fins ara ens movíem. I porta les

religions a la necessitat de renovar sovint les explicacions i recrear els sentits, en un procés continu de reinterpretacions pels canvis constants de paradigma.

Tot això ens ha de portar a ser conscients que ja no podem viure al marge de la ciència, que som en un camí sense retorn. Els mitjans actuals ens faciliten d'estar ben informats dels avenços científics.

De cara a l'ecologia integral el físic austríac Fitjof Capra parla de la necessitat d'una alfabetització ecològica que doni a la ciutadania consciència ecològica i una nova visió de la ciència actual. Ciència i espiritualitat són el que més ens canviarà. Des de la nova visió de l'ecologia integral cal replantejar i reformular tot allò en què fins ara creïem: la idea del món i del cosmos, de la vida, de la matèria, de nosaltres mateixos, d'allò espiritual. Des de la nova visió tot és diferent.